

Tierps kommun
medborgarservice@tierp.se

2022-11-11
1 (16)
Dnr. 2022:6418

Beslut

efter regelbunden kvalitetsgranskning av
Grundsärskolan Tierp i Tierps kommun

Inledning

Skolinspektionen har med stöd i 26 kap. 19-20 §§ skollagen (2010:800) genomfört en kvalitetsgranskning av Grundsärskolan Tierp avseende verksamhetens kvalitet i förhållande till mål och andra riktlinjer. En kvalitetsgranskning ska belysa hur väl skolorna klarar sitt uppdrag att ge varje elev förutsättningar att nå de nationella målen. Målen och riktlinjerna framgår framför allt av den läroplan och de kursplaner eller motsvarande styrdokument som gäller för utbildningen.

Läsanvisning

Skolinspektionen bedömer skolans arbetssätt inom fem områden. Inom varje område bedöms om skolan uppfyller framtagna kvalitetskriterier i *hög utsträckning*, i *flera delar* eller i *låg utsträckning*. Om en skola bedöms uppfylla kvalitetskriterierna i låg utsträckning eller i flera delar anger Skolinspektionen att utvecklingsarbeten behöver inledas och visar på vilka punkter. En skriftlig redovisning av åtgärder begärs också av skolan. Om en skola bedöms uppfylla kriterierna i hög utsträckning begär inte Skolinspektionen motsvarande redovisning men kan lämna framåtsyftande kommentarer.

Beslut:

Skolinspektionen bedömer att framtagna kvalitetskriterier hos Grundsärskolan Tierp uppfylls i följande utsträckning:

Rektors ledarskap

Rektorn leder och styr i hög utsträckning skolans utveckling och skapar en ändamålsenlig organisation.

Undervisning

Undervisningen främjar i hög utsträckning elevernas möjligheter att utvecklas så långt som möjligt.

Social gemenskap, aktivt deltagande och trygghet

Skolan arbetar i hög utsträckning för att eleverna ska delta i samhällslivet och uppleva trygghet.

Bedömning och betyg

Skolan bedriver i hög utsträckning ett kontinuerligt bedömningsarbete i syfte att stärka elevernas kunskapsutveckling och höja lärarnas bedömarkompetens.

Huvudmannens styrning och stöd

Huvudmannen stödjer i hög utsträckning skolenhetens arbete med att ge eleverna en god och likvärdig utbildning.

Skolinspektionens bedömning

Nedan redovisas Skolinspektionens bedömningar för respektive område.

Rektors ledarskap

Författningsstöd grundsärskola:

Utbildningens utformning och syfte: 1 kap. 4, 5, 9–10 §§ skollagen (2010:800).

Rektors pedagogiska ansvar och ansvar för inre organisation och för personalen: 2 kap. 9–10 och 34 §§ skollagen.

Systematiskt kvalitetsarbete enhetsnivå: 4 kap. 4–7 §§ skollagen.

Rektorns ansvar för att tillhandahålla flexibel, tidsenlig och tillgänglig utbildning: 11 kap. 2-3, 5, 8, 13 § skollagen.

Läroplan för grundsärskolan (Lgrsär22), 1 Skolans värdegrund och uppdrag, 2 Övergripande mål och riktlinjer, 2.1 Normer och värden, 2.2 Kunskaper, 2.3 Elevernas ansvar och inflytande, 2.4 Skola och hem, 2.6 Skolan och omvärlden och 2.8 Rektorns ansvar.

Skolinspektionens bedömning

Rektorn leder och styr i hög utsträckning skolans utveckling och skapar en ändamålsenlig organisation.

Sammanfattande motivering

Den sammanfattande motiveringen till Skolinspektionens bedömning är att rektorn inhämtar ett brett underlag för analys av undervisningens kvalitet och utbildningens styrkor och utvecklingsområden, och utifrån det beslutar om förbättringsåtgärder som bidrar till att utveckla verksamheten. Det pågår i övrigt ett medvetet och långsiktigt arbete med att skapa en tillgänglig och flexibel lärmiljö på skolan som involverar all personal och som leds av rektorn. Rektorn har genom en väl fungerande mötesorganisation och ett inkluderande ledarskap skapat förutsättningar för en lärande organisation.

Motivering

Rektor följer upp och analyserar undervisningens kvalitet samt genomför förbättringsåtgärder

Granskningen visar att rektorn aktivt skapar sig en bild av undervisningens genomförande och förutsättningar, och sedan beslutar om utvecklingsåtgärder grundade i analys av den information som samlats in. Rektorn följer upp undervisningens kvalitet och om syftet med utbildningen uppfylls genom lektionsbesök, medarbetarsamtal, deltagande i möten med arbetslag samt regelbundna avstämningar med karriärläraren och elevassistenten med ansvar för vikarieanskaffning. Rektorns uppföljning omfattar även lärarnas pedagogiska planeringar och dokumentation om elevernas progression, uppföljning av elevernas kunskapsprognoser två gånger per år, samt närvaro och resultat från trygghetsenkäter. Det framkommer att rektorn systematiskt och löpande analyserar det underlag hen tar del av för att identifiera behov av utveckling, och därefter initierar förbättringsåtgärder. Rektorns analys har exempelvis utmynnat i ett identifierat behov av att systematisera lärarnas arbete med pedagogiska planeringar, vilket lett till att rektorn avsatt tid till detta i lärarnas arbetslagsmöten. Utifrån rektorns analys av lektionsobservationer samt vad som framkommit vid samtal med personalen har rektorn inlett en utbildningsinsats för att stärka lärarnas digitala kompetens. Av intervjuer med lärare och elevassistenter framkommer vidare att rektorn fördelar om resurser när utmaningar eller hinder för elevers utveckling identifieras. Det kan utöver kompetensutveckling röra sig om materiella resurser, eller behov av omfördelning av personella resurser på skolan utifrån enskilda elevers eller grupperns behov. Vid varje termins slut följs målen i verksamhetsplanen upp och diskuteras av rektorn och lärarna, och orsaker till avvikande resultat analyseras gemensamt. Lärarna är även delaktiga i att ta fram nya mål för verksamheten vid skolårets slut.

Rektorn leder och organiserar för en flexibel och tillgänglig lärmiljö

Granskningen visar att det pågår ett medvetet och långsiktigt arbete med att skapa en tillgänglig lärmiljö på skolan som involverar all personal och som leds av rektorn. I detta arbete har personalen stöd av habiliteringsmottagningen i kommunen och det kommunala resursteam som är riktat mot sarskolan. Grundsarskolan har sedan flera ar arbetat med tillgänglig lärmiljö ur olika perspektiv för att öka elevernas delaktighet och ge lärarna fler verktyg för att säkra tillgängligheten i undervisningen. Arbetet utgår från Specialpedagogiska skolmyndighetens tillgänglighetsmodell. Bland annat använder lärarna verktyget "fyrfältaren" för att analysera klassrumssituationer som

sedan diskuteras kollegialt på en mötestid avsatt för detta. Lärarna beskriver att de ofta kan hitta lösningar på situationer eller beteenden som hindrar elevens lärande och utveckla pedagogiska strategier genom dessa diskussioner, men att de annars kan ta stöd av skolans elevhälsoteam eller kommunens resursteam. I år fokuserar skolan särskilt på området fysisk tillgänglighet, då det finns konstaterade brister i den fysiska miljön. Uppdraget från rektorn här är enligt lärarna att arbeta med det de kan förändra, medan rektorn för diskussioner med huvudmannen om lokalfrågan på längre sikt.

Vidare visar granskningen att rektorn organiserar för flexibilitet i elevernas utbildning. Grundsärskolan ligger i anslutning till grundskolan, vilket innebär att en elev som exempelvis läser ämnen på särskolan kan gå på grundskolans fritidsverksamhet för att matchas bättre socialt. Det framgår av granskningen att skolan gör löpande bedömningar av elevernas kunskapsutveckling och pedagogiska kartläggningar i årskurs två, fem och åtta för att undersöka ifall eleverna ligger på rätt nivå i undervisningen. Undervisningsgrupperna ses regelbundet över för att eleverna ska matchas på rätt nivå socialt och akademiskt.

Rektorn leder och organiserar för en lärande organisation

Granskningen visar att rektorn genom en väl fungerande mötesorganisation och ett inkluderande ledarskap driver en lärande organisation. Lärarna har avsatta mötestider varje vecka enligt ett fastställt innehåll som bland annat inkluderar diskussioner om dokumentation, bedömning, genomgångar av eleverna för att diskutera pedagogiska strategier eller fortbildning i informations- och kommunikationsteknik och digitala hjälpmedel. Det finns vidare ett pågående arbete med systematiska lektionsobservationer där lärare auskulterar på varandras lektioner utifrån ett gemensamt protokoll. Inför besöken sätter den observerade läraren upp mål för sin egen undervisning, mål som rektorn sedan följer upp vid medarbetarsamtalen. Flera lärare uttrycker att rektorn utmanar dem och vill att de ska utvecklas, och de beskriver rektorn som närvarande, lyhörd och engagerad. Rektorn uppmuntrar lärarna till fortbildning, och skapar förutsättningar för lärare att vara borta för studier genom att tillsätta vikarier. Även elevassistenter får fortbildning, bland annat i alternativ och kompletterande kommunikation och information om den nya läroplanen. Fortbildningen sker i dagsläget främst i samband med planeringsdagar vid terminssluten eller under skolloven då det annars är svårt att frigöra elevassistenter som är knutna till eleverna både under skoltid och på fritidshemmet. Elevernas tider påverkar även elevassistenternas möjlighet att regelbundet träffa lärarna för att ta del av deras pedagogiska planeringar och övrig information som rör elevernas utveckling.

Problemet har uppmärksamrats av rektorn som tillsatt en arbetsgrupp för att hitta en lösning på svårigheterna med att få till gemensam mötestid.

Undervisning

Författningsstöd grundsärskola:

Utbildningens syfte: 1 kap. 4 § skollagen.

Elevers utveckling mot målen: 3 kap. 2 § skollagen.

Grundsärskolans utformning och syfte: 11 kap. 2, 6 och 11 §§ skollagen.

Strukturerad undervisning: 5 kap. 2 § skolförordningen (2011:185).

Lgrsär22, 1 Skolans värdegrund och uppdrag, 2 Övergripande mål och riktlinjer, 2.1

Normer och värden, 2.2 Kunskaper, 2.3 Elevernas ansvar och inflytande, 2.8

Rektorns ansvar och 3. Kursplaner.

Skolinspektionens bedömning

Undervisningen främjar i hög utsträckning elevernas möjligheter att utvecklas så långt som möjligt.

Sammanfattande motivering

Den sammanfattande motiveringen till bedömningen är att lärarna bedriver en undervisning som i hög grad är anpassad efter eleverna både vad gäller stöd och utmaningar. Undervisningen är tydlig, varierad och strukturerad och eleverna ges ett aktivt stöd för att behålla engagemang och intresse för skolarbetet. Lärarna för en kontinuerlig diskussion med varandra för att utvärdera och utveckla undervisningen och de hjälpmedel som används i undervisningen, i syfte att ge eleverna förutsättningar att nå så långt som möjligt i sin kunskapsutveckling.

Motivering

Undervisningen som bedrivs är strukturerad, varierad och individanpassad

Granskningen visar att lärarna genomför en välstrukturerad undervisning. Lärarna arbetar efter en gemensam lektionsstruktur vilket skapar en tydlig ram för undervisningen. Hur lektionsstrukturen kommuniceras anpassas efter elevernas ålder och begreppsnivå, men den innehåller alltid tydliga steg för vad som ska hända samt ett gemensamt framtage bildstöd för detta. Den överenskomna strukturen bygger på en gemensam start där lektionens innehåll presenteras i ett bildstödsschema. Schemat finns på tavlan under lektionen. Vissa elever kan få egna scheman med lektionsstrukturen att ha bredvid sig, eller ta med sig vid förflyttningar. Lärarna återkopplar till

schemat under lektionens gång för att påminna eleverna om var de är och vart de är på väg. I slutet av varje lektion hålls en gemensam avslutning där lektionen sammanfattas och läraren repeterar vad de gjort, och pratar med eleverna om hur det har gått och vad de har lärt sig. Varje lektion utvärderas sedan av eleverna med hjälp av ord, tumme upp/tumme ned eller genom att de pekar på gröna eller röda cirkelar. Det är tydligt under lektionsobservationerna att eleverna är bekanta med lektionsstrukturen.

Av granskningen framgår vidare att lärarna arbetar på ett medvetet sätt för att kommunicera syftet med undervisningen på ett för eleverna anpassat sätt. Ofta förklaras syftet konkret i stunden vid olika aktiviteter. Äldre elever som läser ämnen får även kursplaner och syftet med olika ämnen presenterade på ett lättillgängligt sätt. Elever kan i intervju förklara vikten av att kunna matte, svenska och engelska när de blir vuxna. Flera lärare lyfter fram vikten av att medvetandegöra det egna lärandet för eleverna, vilket även observeras i den gemensamma formen för hur lektioner på skolan avslutas.

Av granskningen framkommer att undervisningen är varierad och anpassad efter elevernas behov och kunskapsutveckling. Lärarna varierar undervisningen genom att eleverna till exempel får lyssna på en bok, skriva på datorer/surfplattor eller i häften, spela teater, måla och räkna i häften eller med konkret material. Vidare framgår att undervisningen är planerad för att ge plats åt både gemensamma genomgångar och enskilt arbete. I det enskilda arbetet har eleverna avdelade arbetsplatser i klassrummet med individuellt anpassat material och hjälpmedel. Eleverna får under det enskilda arbetet olika uppgifter anpassade efter deras nivå och uthållighet. En lärare beskriver i intervju att undervisningsgrupperna är väldigt heterogena vad gäller ålder och kunskaper, och konstaterar att det är "lite av ett detektivarbete" att hitta det som utmanar och skapar motivation att lära hos eleven, samtidigt som behovet av stöd och socialt sammanhang uppmärksammas. Eleverna får möjlighet att samspela med varandra utifrån sina förutsättningar, allt från att spela teater eller ha rörelsepaus tillsammans till att arbeta sida vid sida eller arbeta i par med en gemensam uppgift. Även elever som i hög grad undervisas enskilt uppmuntras att delta i gruppsammanhang om än i korta stunder. Flera lärare lyfter fram den ständigt pågående diskussionen mellan lärare och elevassistenter som avgörande för att hitta det som fungerar bäst för varje enskild elev.

Vidare visar granskningen att lärarna använder individanpassade hjälpmedel i undervisningen och får stöd i urvalet av dessa. Eleverna kan ha hjälpmedel förskrivna av habiliteringen men lärarna prövar också olika hjälpmedel som exempelvis samtalskortor, bildstöd, och digitala hjälpmedel för surfplatta eller dator i syfte att hitta rätt typ av hjälpmedel för rätt elev. I detta uttrycker flera lärare att de har ett

gott stöd i kommunens resursteam som bland annat innefattar en specialpedagog, en logoped och en IKT-pedagog med kompetens om olika hjälpmedel.

Eleverna ges stöd i att komma igång och upprätthålla intresse och engagemang

Granskningen visar att eleverna får ett aktivt och lyhört stöd av lärare och elevassistenter under lektionstid, vilket leder till att eleverna kommer igång och bibehåller engagemang och motivation för skolarbetet under lektionens gång. Personalen är lösningsorienterad och visar samtidigt höga förväntningar på eleverna. Flera elevassistenter beskriver vikten av att de är positiva och engagerade och vet vad som förväntas av dem i samspelet med eleven, och lärarna håller med om att elevassistenterna har en avgörande roll för att hålla elevernas engagemang uppe. Lärarna och elevassistenterna ger en samstämmig bild av att målet är att eleverna ska vara aktiva under hela lektionen. Genom att fånga upp elevernas intressen, låta eleverna välja mellan olika uppgifter, koppla det de gör till samhället eller anpassa arbetet efter vad en elev verkar vara intresserad av för stunden får de eleverna med sig. Vidare framgår att elever som blir klara snabbt med en uppgift får en ny uppgift att arbeta vidare med. Elever som blir trötta får ta en kortare paus men uppmuntras sedan att fortsätta arbeta lite till. En lärare beskriver att hen använder först och sen, till exempel "först gör vi det här, sen så gör vi....", för att kunna upprätthålla elevernas glädje och arbetsnivå. Lektionsobservationerna visar en genomgående god arbetsro med hög grad av elevaktivitet och ett välfungerande samspel mellan elever, elevassistenter och lärare i klassrummet.

Social gemenskap, aktivt deltagande och trygghet

Författningsstöd grundsärskola:

Utbildningens utformning och syfte samt hänsyn till barnets bästa: 1 kap. 4–5 och 10 §§ skollagen.

Elevers utveckling mot målen: 3 kap. 2 § skollagen.

Trygghet och målinriktat arbete mot kränkande behandling: 5 kap. 3 §, 6 kap. 6–8 §§ skollagen.

Grundsärskolans syfte: 11 kap. 2 § skollagen.

Lgrsär22, 1 Skolans värdegrund och uppdrag, 2 Övergripande mål och riktlinjer, 2.1 Normer och värden, 2.3 Ansvar och inflytande, 2.6 Skolan och omvärlden, 2.8 Rektorns ansvar.

Skolan arbetar i hög utsträckning för att eleverna ska delta i samhällslivet och uppleva trygghet.

Sammanfattande motivering

Den sammanfattande motiveringen till Skolinspektionens bedömning är att det genomförs ett långsiktigt och medvetet arbete på skolan för att utveckla elevernas förmåga att aktivt delta i samhällslivet och samspele med andra utanför den egna undervisningsgruppen. Eleverna ges förutsättningar att använda sig av digitala verktyg för att öka sin självständighet, men uppmärksammas också på riskerna som kan uppstå som en följd av detta. Skolan arbetar systematiskt för att eleverna ska känna sig trygga i olika sociala sammanhang. Det görs genom kartläggningar och analyser som leder till insatser i syfte att bidra till elevernas trygghet.

Motivering

Det finns ett aktivt arbete med att utveckla elevernas förmåga att delta i samhällslivet och umgås med andra

Granskningen visar att skolan genomför ett välplanerat arbete för att ge eleverna goda förutsättningar till ett aktivt deltagande i samhället. Eleverna ges möjlighet att delta i olika former av vardagsaktiviteter i närsamhället, i kulturella aktiviteter och andra utflykter som kännetecknar ett aktivt vardagsliv som exempelvis att gå och handla, använda återvinningen, besöka parker, badhus och bibliotek. Teater-, dans- och musikupplevelser erbjuds genom Kulturskolan och i det närbelägna kulturhuset. Längre utflykter har gjorts till Ullfors bruk och Tallkrogens aktivitetscenter utanför Uppsala. Ofta deltar elever från flera olika undervisningsgrupper i aktiviteterna, vilket eleverna själva lyfter fram som positivt i intervjuer. Eleverna har också möjlighet att ses i blandade grupper på rasterna, där särskolans elever har tillgång till en egen inhägnad del av skolgården. Det förekommer att eleverna från grundskolan leker med grundsärskolans elever på den lilla skolgården, men det sker spontant och är inget som organiseras för. Eleverna på grundsärskolan har också möjlighet att delta i organiserade aktiviteter tillsammans med eleverna från grundskolan exempelvis på skolans dag och fritidshemmets dag. Här beskriver lärarna dock att det lätt kan bli ett för stort sammanhang för många av särskolans elever, men att de elever som detta blir meningsfullt för deltar. Ofta ordnar lärarna ett eget spår anpassat för särskolans elever vid sidan om. Som exempel på detta ges skolgoggen, en friidrottsdag med anpassade grenar och en skridskodag. Grundsärskolan samarbetar även med gymnasiesärskolan och träffar deras lärare och elever i organiserade former.

Lärarna visar engagemang även i frågan om elevernas fritid, och menar att skolan har en viktig sammanhållande funktion då det är kommunens enda grundsärskola. Eleverna kommer från olika platser runt om i kommunen och har inte naturliga kontaktytor med varandra utanför skoltid. Särskolan bjuder in föräldrarna till skolan

för att de ska kunna träffas och knyta kontakter som kan öka möjligheterna för eleverna att ses även utanför skoltid. Lärarna informerar också föräldrarna om den lokala fritidsgårdens och om FUBs (Föreningen för barn, unga och vuxna med utvecklingsstörning) aktiviteter riktade till barn och unga med funktionsvariationer, samt om anpassad lägerverksamhet för funktionsvarierade under skolloven.

Granskningen visar vidare att skolan arbetar medvetet och aktivt med att förbereda eleverna inför kommande gymnasieval och framtida yrkesliv med stöd av en studie- och yrkesvägledare kopplad till kommunens resursteam. Studie- och yrkesvägledaren har en framtagen plan och idébank med färdigt lektionsmaterial för hur lärarna kan arbeta med yrken och arbetsliv i undervisningen. Lärarna uttrycker i intervju att det fungerar mycket bra, och att de känner att de har ett gott stöd från studie- och yrkesvägledaren. Studie- och yrkesvägledaren är även ansvarig för elevernas praktiska arbetslivsorientering i årskurs åtta. Inför den praktiska arbetslivsorienteringen intervjuar studie- och yrkesvägledaren samtliga elever för att ta reda på mer om deras intressen och skaffar därefter praktikplatser anpassade efter elevernas intressen och förutsättningar. Samtliga elever som önskat att komma ut på praktik har fått möjlighet att göra det i olika former. Lärarna stöttar de arbetsplatser som tar emot eleverna med speciellt framtagna bildstöd för att underlätta kommunikationen under praktiken. Studie- och yrkesvägledaren arbetar vidare med elevernas övergång från grundsärskolan till gymnasiesärskolan. I årskurs nio träffar studie- och yrkesvägledaren grundsärskolans elever för att prata om valkompetens och valmöjligheter, och hen har även tagit fram filmer som förklarar Individuella programmet för eleverna som läser ämnesområden. Det finns en väl inarbetad rutin för övergången till gymnasiesärskolan som underlättas av att eleverna sedan tidigare är bekanta med skolans lokaler då de har viss undervisning där.

Det finns ett pågående arbete för att öka elevernas trygghet i sociala sammanhang

Granskningen visar att skolan har ett aktivt värdegrundsarbete för att förstärka tryggheten för eleverna och förbättra deras möjligheter till socialt samspel och personlig utveckling. Grundsärskolan har tillsammans med grundskolan ett antal ledord som ska genomsyra verksamheten, och ett gemensamt årshjul för trygghetsarbetet som lyfter fram ett tema för varje månad för lärarna att arbeta med. Det kan handla om exempelvis grupptrack och individens ansvar, artighet och respektfullt språk eller diskriminering. I intervju beskriver lärarna att det finns en lektionsbank med material för detta men att det är upp till varje lärare hur den vill konkretisera temat i den egna undervisningen på ett anpassat sätt. Lärarna använder sig bland annat av sociala berättelser för att konkretisera ledorden, kopplar ledorden till elevbeteenden de vill förstärka och använder färdigt material som till exempel

”Stopp! Min kropp!”. Vidare har skolan ett faddersystem där äldre elever som läser ämnen är faddrar åt yngre elever som läser ämnen eller ämnesområden. Faddrarna får ansvar för att planera träffar med sina fadderbarn och till exempel spela spel med dem, vilket enligt lärarna brukar bli mycket uppskattat.

Av granskningen framgår att lärarna arbetar medvetet med att förstärka elevernas digitala kompetens som även innefattar ett trygghetsperspektiv. Eleverna som läser ämnesområden använder i första hand sina digitala hjälpmedel för att kunna kommunicera mer med andra. Många av eleverna som läser ämnen använder sig av flera digitala verktyg som larm, kalenderfunktion och sociala medier, och mobilerna hjälper dem att vara självständiga beskriver lärare. I undervisningen använder eleverna surfplattor och mobiler för att fota, maila, delta i digitala möten och använda stödverktyg som bland annat läser upp text. Lärarna betonar att de därför pratar mycket med eleverna på mellan- och högstadiet om vikten av att tänka kritiskt, om sociala medier och riskerna med att bli utnyttjad och lurad. Skolsköterskan beskriver i intervju att detta också är något hen frågar efter i sina hälsosamtal med eleverna.

Vidare framgår av granskningen att skolan systematiskt kartlägger och följer upp elevernas trygghet. Personalen analyserar kontinuerligt det som kommer fram av kartläggningarna och de har identifierat både risker och framgångsfaktorer. Några framgångsfaktorer som lyfts är personaltätheten, de goda relationerna mellan elever och personal, men även den gemensamma lektionsstrukturen som ger trygghet i vardagen. Några av de risker som uppmärksammats är att eleverna kan bli oroliga när det är vikarier på skolan, och att utemiljön är ett riskområde då grindarna till grundsärskolans inhägnade skolgård ofta lämnas öppna. Analyserna ligger sedan till grund för insatser så som att rektorn informerat all skolpersonal om vikten av att stänga grindarna, och att skolan i största möjliga mån använder sig av inarbetade vikarier när ordinarie personal är sjuk, och fördelar om den ordinarie personalen där den behövs som mest.

Det framkommer av granskningen att det pågår ett arbete med att ta fram en trygghetsenkät som är mer anpassad för grundsärskolans elever och som eleverna i högre grad ska kunna besvara självständigt. Enkäten ska användas för första gången under höstterminen 2022. Lärarna är medvetna om svårigheterna med att utforma enkäter som fungerar för elever med intellektuell funktionsnedsättning, och mäter därför även elevernas trygghet löpande efter varje lektion i den gemensamma utvärderingen, samt genom frågor vid utvecklingssamtalen. Elevassistenterna beskriver att de är nära eleverna under hela dagen och kan skatta deras trygghet och mående genom observation. De lyfter fram att eleverna är glada när de kommer till

skolan på morgnarna, att de har god närvaro och att de äter lugnt på luncherna som tecken på att eleverna känner sig trygga i verksamheten.

Bedömning och betyg

Författningsstöd grundsärskola:

Likvärdig utbildning och rektors ansvar: 1 kap. 9 §, 2 kap. 9 och 10 §§ skollagen.

Elevers utveckling mot målen och arbete med extra anpassningar och särskilt stöd: 3 kap. 3, 5 och 7 §§ skollagen.

Grundsärskolans utformning och syfte: 11 kap. 2, 3, 5 och 11 skollagen.

Utvecklingssamtal och individuell studieplan: 11 kap. 15–16 a §§ skollagen.

Betygsättning: 11 kap. 17, 19–23 §§ skollagen.

Bedömningsstöd: 10 kap. 11 § skolförordningen.

Lgrsär22, 1. Skolans värdegrund och uppdrag, En likvärdig utbildning, Skolans uppdrag, 2.2 Kunskaper 2.3 Elevernas ansvar och inflytande, 2.4 Skola och hem, 2.7 Bedömning och betyg och 2.8 Rektorns ansvar.

Skolinspektionens bedömning

Skolan bedriver i hög utsträckning ett kontinuerligt bedömningsarbete i syfte att stärka elevernas kunskapsutveckling och höja lärarnas bedömarkompeten.

Sammanfattande motivering

Den sammanfattande motiveringen till Skolinspektionens bedömning är att lärarna samarbetar kring bedömning och betygsättning och att det finns en fungerande mötesstruktur för detta. Lärarnas samverkan sker med utgångspunkt i grundsärskolans styrdokument, de nationella bedömningsstöden och värdeorden i betygskriterierna. Lärarna bedömer elevernas kunskapsutveckling fortlöpande under läsåret och anpassar undervisning och undervisningsgrupper utifrån bedömningen. Lärarna ger återkoppling på ett anpassat och framåtsyftande sätt till eleverna i samband med undervisning och vid utvecklingssamtal.

Motivering

Lärarna bedömer löpande elevernas kunskapsutveckling och anpassar sin undervisning därefter

Granskningen visar att lärarna fortlöpande arbetar med att bedöma elevernas kunskapsutveckling. Lärarna utvärderar kontinuerligt elevernas progression, och utifrån den bedömningen anpassar de undervisningsmaterial, hjälpmedel och extra

anpassningar. Skolan använder sig av Skolverkets bedömningsstöd för svenska och matematik i årskurs ett, och även bedömningsstöden för de senare årskurserna. I arbetet med bedömning tar lärarna hjälp av varandra men även av elevassistenterna, specialläraren och särskolans resursteam. Lärarna betonar att det är extra viktigt med regelbunden avstämning med elevassistenterna kring vissa elever. Som tidigare nämnts uttrycker både lärarna och elevassistenterna att bristen på gemensam mötestid är ett hinder för detta, men det framkommer att överföring av information ändå sker om än informellt.

Av granskningen framkommer vidare att det finns välfungerande rutiner för att dokumentera elevernas kunskapsutveckling. Vid arbetslagsmöten avsätts tid till att dokumentera elevernas individuella utvecklingsplaner och omdömen i skolans digitala plattform. Det finns en framtagen plan där det varje månad framgår vad som ska dokumenteras och när det ska vara klart. Det sker även ett samarbete med gymnasiesärskolan kring hur dokumentationen ska se ut för att skapa en röd tråd i elevernas skolgång. Den summativa dokumentationen används sedan, tillsammans med lärarnas övriga formativa bedömningar av elevernas arbete, som underlag för prognoser om måloppfyllelse som lärarna fyller i två gånger per år, men också som grund för återkoppling till eleverna och deras vårdnadshavare vid utvecklingssamtalen. Flera lärare lyfter även den vardagliga återkopplingen till eleverna i slutet av lektionen som viktig, där de går igenom vad eleverna lärt sig och hur de ska arbeta vidare.

Lärarna samverkar kring bedömningsfrågor och betygsättning

Granskningen visar att lärarna i hög grad samverkar med varandra i bedömningsfrågor och att det finns mötestid avsatt för detta i skolans årshjul för arbetslagsmöten. I arbetslagsmötena deltar både lärare som undervisar ämnen och ämnesområden. Mötena leds av särskolans speciallärare. Inför införandet av den nya läroplanen har fokus under mötena varit på särskolans nya kursplaner, de nya allmänna råden för betygsättning samt att diskutera värdeorden och hur de kan tolkas. Lärarna har ett gott stöd i bedömningsfrågor av varandra men också av specialläraren. Rektorn uppmuntrar sambedömning, och lyfter till lärarna vikten av att lärarnas pedagogiska planeringar också kopplas till bedömningen, vilket är ett av skolans nuvarande utvecklingsområden.

Huvudmannens styrning och stöd

Författningsstöd grundsärskola:

Huvudmannens ansvar att för en likvärdig utbildning som uppfyller syftet och tar hänsyn till barnets bästa: 1 kap. 4 och 9–10 §§, 2 kap. 8–8 a §§ skollagen.

Kompetens för rektor, lärare och elevhälsa: 2 kap. 11–13, 18, 25 och 29 §§ skollagen (undantag finns i 2 kap. 11 §§ Förordning [2011:326] om behörighet och legitimation för lärare och förskollärare).

Ansvar för kompetensutveckling, flexibilitet, lokaler och utrustning: 2 kap. 34–36 §§, 11 kap. 2 och 5 §§ skollagen.

Systematiskt kvalitetsarbete huvudmannanivå: 4 kap. 3 och 8 §§ skollagen.

Lgrsär22, 1 Skolans värdegrund och uppdrag, - Skolans uppdrag och - Varje skolas utveckling, 2.2 Kunskaper, 2.5 Övergång och samverkan, 2.6 Skolan och omvärlden och 2.8 Rektorns ansvar.

Skolinspektionens bedömning

Huvudmannen stödjer i hög utsträckning skolenhetens arbete med att ge eleverna en god och likvärdig utbildning.

Sammanfattande motivering

Den sammanfattande motiveringen till Skolinspektionens bedömning är att huvudmannen arbetar för att ge lika förutsättningar för grundsärskolans verksamhet som för övriga skolformer i kommunen, samt inkluderar rektorn i ett kommunövergripande kvalitetshöjande arbete. Huvudmannen är väl insatt i grundsärskolans verksamhet och specifika behov, och erbjuder sarskolans rektor stöd både enskilt och genom rektorsnätverk. Kommunikationen mellan huvudmannen och rektorn kännetecknas av tillgänglighet och en konstruktiv dialog.

Motivering

Huvudmannen arbetar långsiktigt och systematiskt för att ge goda förutsättningar för sarskolans verksamhet

Granskningen visar att huvudmannen arbetar långsiktigt och systematiskt för att säkerställa grundsärskolans likvärdighet och kvalitet. Huvudmannen skapar sig en löpande bild av verksamheten och har god kännedom om skolans behov och förutsättningar. Huvudmannen gör en egen analys av resultaten som de sedan tar upp med rektorn i resultatsamtal. Det framgår av granskningen att rektorn och huvudmannen har regelbundna avstämningar även i andra frågor där båda parter kan

mötas i en konstruktiv diskussion. Särskolans kvalitetsarbete sker efter samma modell som kommunens övriga skolor, men rektorn anser att det är en modell som fungerar väl även för grundsärskolan och ger skolan flexibilitet att välja utvecklingsområden specifika för grundsärskolans behov. Det finns i övrigt välfungerande rutiner för utredningar av inkomna klagomål och anmälningar om kränkande behandling. Rektorn beskriver huvudmannen som mycket intresserad av och mån om verksamheten i grundsärskolan.

Vidare visar granskningen att huvudmannen styr mot likvärdighet genom att arbeta långsiktigt för att skapa förutsättningar för verksamheten när det gäller exempelvis lokaler och nödvändiga kompetenser hos lärare och övrig personal. Det pågår en dialog med rektorn kring grundsärskolans behov av mer ändamålsenliga lokaler och kring hur personalens behörighet ska öka och fler bli legitimerade inom sina undervisningsområden. Huvudmannen ger förutsättningar för rektorn att möjliggöra för lärares kompetenshöjande insatser genom att godkänna extra bemanning när lärare är borta för studier. Huvudmannen har också rekryterat fler specialpedagoger och kuratorer till kommunens verksamheter, och arbetar för att behålla kompetenserna i det resursteam som grundsärskolan haft särskild nytta av. Vidare kan huvudmannens strävan mot likvärdig undervisning ses i satsningen på "en till en", där varje elev i grundsärskolan utrustats med en egen surfplatta eller dator. Det framgår tydligt av granskningen att lokalfrågan är grundsärskolans största problem, då skolan vuxit i antalet elever under senare år och även fått dela sina lokaler med grundsärskolans fritidshem. Elevassistenter och lärare lyfter fram att takhöjden inte är anpassad för taklyftar åt rullstolsburna elever, hygienutrymmena är trånga och för få, det saknas grupp rum och att särskolans skolgård inte är anpassad för funktionsvarierade. Huvudmannen är medveten om problematiken. Vid tillfället för granskningen har huvudmannen en pågående utredning om hur lokalerna kan organiseras på ett bättre sätt.

Huvudmannen ger rektorn stöd som skolledare och organiserar för kontakter med andra skolor och omgivande samhälle

Granskningen visar att huvudmannen erbjuder ett gott stöd till rektorns ledning och utveckling av utbildningen. Utöver huvudmannens regelbundna individuella avstämningar med rektorn ingår rektorn även i ett nätverk med rektorer för andra skolformer där möjlighet ges till kompetensutveckling. Inom rektorsnätverket har huvudmannen ett pågående samarbete med Uppsala universitet om forskningslitteracitet, med fokus på hur undervisning kan byggas på en vetenskaplig grund samt på rektors ledarskap. Huvudmannen har också möjliggjort för rektorn att nätverka genom Skolledarakademin, ett regionalt forum för skolledare från alla skolformer.

Vidare framgår av granskningen att huvudmannen skapar förutsättningar och underlättar för grundsärskolans elever vid övergångar till andra skolformer och i kontakter med omgivande samhälle. Det framkommer av utredningen att det finns väl fungerande rutiner för beredningskonferenser vid mottagande av elever i särskolan. Huvudmannen har efter en omorganisation tillsatt samma person som rektor för både grundsärskolan och gymnasiesärskolan och därigenom ökat förutsättningarna för samverkan mellan skolformerna både för lärare och elever. Huvudmannen har även riktat en del av studie- och yrkesvägledares tjänst till grundsärskolans verksamhet för att underlätta vid övergången mellan grundsärskola och gymnasiesärskola. Utöver vägledning och information inför gymnasiet arbetar studie- och yrkesvägledaren aktivt för att möjliggöra för grundsärskolans elever att delta i praktisk arbetslivsorientering. Huvudmannen ger slutligen även förutsättningar för grundsärskolans elever att kunna ta del av kommunalt finansierade kulturupplevelser samt att åka på längre utflykter genom att låna ut bussar för detta ändamål

På Skolinspektionens vägnar

Andreas Gydingsgård
Beslutsfattare

Maria Hermansson
Föredragande

I handläggningen av ärendet har även Sofia Granberg medverkat.

Bilaga 1: Underlag för bedömning regelbunden kvalitetsgranskning

Vid granskningsbesöket inhämtas information om såväl styrkor som utvecklingsområden inom verksamheten. Värderingarna i detta beslut grundar sig på:

- Åtta lektionsobservationer.
- Två gruppintervjuer med elever.
- Två gruppintervjuer med lärare.
- En digital gruppintervju med skolans elevhälsa.
- En digital intervju med rektor.
- En digital intervju med representanter för huvudmannen
- Dokumentstudier. Dels de dokument som begärts in från huvudmannen och skolan samt den officiella statistik som finns att tillgå om den aktuella skolan.

Innan beslut har fattats har huvudmannen fått ta del av Skolinspektionens protokoll från besöket för faktakontroll.

Som underlag för bedömningarna har Skolinspektionens utredare använt sig av bedömningsunderlag, vilka är utformade i enlighet med forskning och beprövad erfarenhet. Bedömningsunderlagen beskriver de områden som utredarna ska värdera vid besök på skolenheter. Bedömningsunderlagen är uppdelade i bedömningsområden, respektive bedömningsområde är sedan nedbrutet till ett antal indikatorer. Dessa indikatorer beskriver mer i detalj vad som ska utredas för att identifiera var skolans styrkor respektive förbättringsområden finns.

Bedömningsområden

Inom respektive område granskas följande delar:

Bedömningsområde 1: I vilken utsträckning leder och styr rektorn skolans utveckling och skapar en ändamålsenlig organisation? Inom detta område granskas hur rektorn arbetar med uppföljning, analys och förbättringsåtgärder och hur rektorn leder och organiserar skolans arbete.

Bedömningsområde 2: I vilken utsträckning får eleverna en undervisning som främjar deras möjligheter att utvecklas så långt som möjligt? I detta område granskas om undervisningen är varierad och stimulerande samt om den är strukturerad.

Bedömningsområde 3: I vilken utsträckning arbetar skolan för att eleverna ska delta i samhällslivet och uppleva trygghet? I detta område granskas hur skolan arbetar med social delaktighet och att skapa trygghet.

Bedömningsområde 4: I vilken utsträckning bedrivs ett kontinuerligt bedömningsarbete i syfte att stärka elevernas kunskapsutveckling och höja lärarnas bedömarkompetens? I detta område granskas hur skolan arbetar med fortlöpande bedömning och samverkan i bedömningsarbetet.

Bedömningsområde 5: I vilken utsträckning stödjer huvudmannen skolenhetens arbete med att ge eleverna en god och likvärdig utbildning? I detta område granskas huvudmannen som självständig aktör, om det sker ett långsiktigt och systematiskt utvecklingsarbete, huvudmannens behovsanpassade stöd till rektor och om det sker en samverkan mellan skolformer och det omgivande samhället.

Mer information om kvalitetsgranskningen finns på Skolinspektionens hemsida:
www.skolinspektionen.se

Bilaga 2: Bakgrundsuppgifter om verksamheten

Skolinspektionen besökte skolenheten den 4 och den 5 oktober 2022. Besöket genomfördes av Maria Hermansson och Sofia Granberg.

Grundsärskolan Tierp hade vid tiden för granskningen 32 elever fördelade på tre klasser där eleverna läser mot ämnesområden och tre klasser där eleverna läser ämnen. Klasserna är åldersblandade med en klasslärare och flera elevassistenter i varje klass. Rektorn för skolan är även rektor för kommunens gymnasiesärskola.